

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА"
КАФЕДРА «ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ ТА ПЕРЕКЛАД»

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ОК-1

«ЗІСТАВНЕ Й ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Освітня програма: Германські мови та літератури (переклад включно)

Кваліфікація: Магістр філології

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Нормативна навчальна дисципліна «Зіставне і типологічне мовознавство» відповідає робочому навчальному плану</i>
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Хавкіна Олена Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент</i>
Контактна інформація викладача	<i>Телефон кафедри: 061 769 - 85 - 89, E-mail кафедри: kafedra_pereklad@zntu.edu.ua E-mail викладача: yelnik@ukr.net</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>За розкладом</i>
Обсяг дисципліни	<i>Загальна кількість годин – 135, кредитів – 4,5. Із них: лекцій – 14, практичних -14, самостійна робота – 62, курсовий проект – 45. Вид контролю - екзамен</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<i>Пререквізити: вступ до загального та германського мовознавства, практичний курс основної іноземної мови, практичний курс другої іноземної мови, стилістика, лінгвокраєзнавство, лексикологія, теоретична граматики. Постреквізити: риторика й культура мовлення, методика викладання іноземних мов і перекладу.</i> <i>Дисципліна завершує філологічну освіту.</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<i>Методика зіставних і контрастивних досліджень, викладена у курсі «Зіставне і типологічне мовознавство», спрямована на висвітлення основних спільних і відмінних ознак різних мов світу на всіх рівнях їхньої структури (фонетико-фонологічному, лексико-семантичному, граматичному, синтаксичному, фразеологічному, стилістичному тощо).</i> <i>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати такі компетентності:</i> <i>а) загальні компетентності:</i> <i>ЗК-1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</i> <i>ЗК-2. Здатність бути критичним і самокритичним.</i> <i>ЗК-3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</i> <i>ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</i> <i>ЗК-7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</i> <i>ЗК-11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</i> <i>ЗК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i> <i>б) спеціальні (фахові) компетентності</i> <i>СК-1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних, напрямках і школах.</i> <i>СК-3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.</i> <i>СК-4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.</i> <i>СК-5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації</i>	

їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

СК-7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК-9. Уміння аналізувати, порівнювати й зіставляти одиниці та явища близькоспоріднених і різносистемних мов на предмет з'ясування спільних і відмінних ознак на всіх рівнях їхньої структури.

СК-12. Володіння навичками науково-пошукової роботи у галузі філології, методами добору, аналізу й обробки даних, всебічно застосовувати їх у підготовці кваліфікаційної роботи.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-3. Застосовувати сучасні методики й технології для успішного та ефективного здійснення професійної діяльності, забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-7. Аналізувати, порівнювати й класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого та літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-17. Планувати, організовувати, здійснювати й презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН-18. Мати ґрунтовні знання про структуру й систему мови, її знаковий характер, суспільну природу і функції, про її зв'язок з мисленням.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Ознайомлення майбутніх перекладачів з основними поняттями контрастивного мовознавства, з сучасними методиками контрастивних досліджень, аналіз найсуттєвіших спільних і відмінних ознак мов світу на всіх рівнях їхньої структури (фонетико-фонематичному, лексико-семантичному, дериваційному, граматичному, синтаксичному, фразеологічному, стилістичному тощо).

5. Завдання вивчення дисципліни

Сприяння розширенню загальнолінгвістичної підготовки магістрантів-філологів: ознайомлення студентів із термінами та поняттями курсу, з'ясування найосновніших подібностей і відмінностей між мовами світу (на усіх мовних рівнях), розкриття їх причини, виявлення міжмовних відповідностей і лакун, аналіз типових для

зіставляваних мов тенденцій, визначення труднощів у навчанні нерідної мови, а також меж застосування зіставлення як прийому навчання нерідної мови; ознайомлення магістрантів із основними лінгвістичними напрямками і школами, що проводять зіставні дослідження мов світу, аналіз основних підходів, принципів та методик зіставних досліджень.

6. Зміст навчальної дисципліни

Нормативний курс «Зіставне й типологічне мовознавство» належить до тих лінгвістичних дисциплін, які завершують підготовку філологів-перекладачів. Він структурується двома змістовими модулями. У першому модулі розглядаються предмет і завдання курсу, місце зіставного мовознавства в системі наук, його практичне значення; історія зіставних і типологічних досліджень від античного періоду до сьогодення; види міжмовних досліджень (типологія, характерологія, універсологія) та види типологій; мовні типи, типологічні класифікації мов, розроблені та презентовані різними ученими; методики і принципи зіставного мовознавства. фонетико-фонологічні системи мов. У другому модулі розглядаються морфологічні системи мов, граматичні категорії, словотвір, лексико-семантичні системи мов у зіставному аспекті, а також зіставні фразеологія, синтаксис, стилістика та концептологія. Завершується курс написанням і захистом курсового проекту.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ ти жня	Назва теми	Форми орга- нізації на- вчання	К-сть годин
1.	Зіставне мовознавство як наука. Зіставне та типологічне мовознавство як навчальна дисципліна.	лекція	2
2.	Історія зіставного мовознавства.	семінар	2
3.	Типологія як особливий розділ зіставного мовознавства. Різновиди типологій. Характерологія. Універсологія.	лекція	2
4.	Мовний тип і тип у мові. Типологічні класифікації мов.	семінар	2
5.	Методика зіставного мовознавства.	лекція	2
6.	Фонетико-фонологічні системи мов.	семінар	2
7.	Морфологічні системи мов. Частини мови.	лекція	2
8.	Словотвір у зіставному аспекті.	семінар	2
9.	Граматичні категорії.	лекція	2
10.	Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження.	семінар.	2
11.	Зіставний синтаксис.	лекція	2
12.	Фразеологія у контрастивному освітленні.	семінар	2
13.	Зіставна концептологія.	лекція	2
14.	Зіставна стилістика.	семінар	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Зіставне мовознавство як наука. Зіставне та типологічне мовознавство як навчальна дисципліна.	2
2	Історія зіставного мовознавства.	7
3	Типологія як особливий розділ зіставного мовознавства. Різновиди типологій. Характерологія. Універсологія.	2
4	Мовний тип і тип у мові. Типологічні класифікації мов.	7
5	Методика зіставного мовознавства.	2

6	Фонетико-фонологічні системи мов.	7
7	Морфологічні системи мов. Частини мови.	2
8	Словотвір у зіставному аспекті.	7
9	Граматичні категорії.	2
10	Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження.	7
11	Зіставний синтаксис.	2
12	Фразеологія у контрастивному освітленні.	7
13	Зіставна концептологія.	2
14	Зіставна стилістика.	6
15	Написання та захист курсового проекту	45

Рубіжний контроль: за весь період вивчення навчальної дисципліни студент має виконати 2 (дві) модульних контрольних роботи (за окремим планом)

9. Система та критерії оцінювання курсу

Поточний контроль: опитування на семінарських заняттях

Рубіжний контроль: 2 модульні роботи (за окремими критеріями)

Підсумковий контроль: екзамен

Курсовий проект – захист

Оцінювання відповідей – за 100-бальною шкалою (ECTS)

ма балів за всі ди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для <i>екзамену</i> , курсової, практики	для <i>заліку</i>
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85 – 89	B	добре	
75 – 84	C		
70 – 74	D	задовільно	
60 – 69	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу

Загальна політика курсу базується на

- Статуті НУ «ЗП» (2022 р.) - [URL] <https://zp.edu.ua/uploads/Statut-ZPNU.pdf>
- Положенні про систему забезпечення НУ «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) - [URL] http://www.zntu.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_zabezpechennia_yakosti.pdf

Політика щодо дедлайнів. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись термінів, до яких має бути виконано певне завдання.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки

с здобувачів вищої освіти відображено у п .7.5 Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка»

(https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».